

Informace o legislativních změnách pro kandidující subjekty ve volbách do obecních zastupitelstev 2026

Informace o změnách, které od 1. ledna 2026 přináší zákon o správě voleb a novelizace volebních zákonů

K 1. lednu 2026 nabyl účinnosti zákon č. 88/2024 Sb., o správě voleb a s ním související novely jednotlivých volebních zákonů. Tyto předpisy přináší změny, z nichž mnohé dopadají na postup při organizačním zajištění voleb a přímo se dotýkají také kandidujících subjektů.

Přehled hlavních změn na úseku voleb od 1. ledna 2026

Účelem této informace je poskytnout kandidujícím subjektům základní přehled hlavních změn, které přináší nové a novelizované právní předpisy na úseku voleb a které se budou aplikovat už v celostátních volbách do zastupitelstev obcí konaných v roce 2026.

Úvodem o nové právní úpravě voleb

Dnem 1. ledna 2026 nabyl účinnosti zákon č. 88/2024 Sb., o správě voleb (dále jen „ZSV“).

Společně se ZSV došlo také ke změně jednotlivých volebních zákonů, a to zákonem č. 89/2024 Sb., kterým se mění volební a některé další zákony v souvislosti s přijetím zákona o správě voleb. Pravidla, která jsou společná pro všechny druhy voleb, byla přenesena do ZSV a ve volebních zákonech zůstala jen specifická pravidla pro dané volby, zejména podmínky práva volit a být volen, volební systém, vznik a zánik mandátu nebo neslučitelnost funkcí.

V souvislosti s přijetím ZSV došlo ústavním zákonem č. 87/2024 Sb. také k novelizaci Ústavy. Mimo jiné byl tímto zákonem **zaveden pevný termín konání voleb do zastupitelstev obcí a do zastupitelstev krajů, které se v příslušných senátních obvodech konají souběžně s prvním kolem senátních voleb.** Tyto volby se budou vždy konat v prvním celém týdnu měsíce října roku, v němž volební období uplyne. Již nyní je tedy známo, kdy se budou volby do jedné třetiny Senátu Parlamentu ČR a volby do zastupitelstev obcí v roce 2026 konat. Přesto stále platí, že tyto volby nejpozději 90 dnů před jejich konáním vyhláší prezident republiky ve Sbírce zákonů.

Konání voleb v roce 2026

S ohledem na výše zmíněný pevný termín konání voleb víme, že celostátní volby do zastupitelstev obcí se budou konat ve dnech **9. a 10. října 2026.**

Informační systém správy voleb

Zásadní novinkou, kterou přináší ZSV a od které se bude odvíjet nový způsob administrace voleb, je **Informační systém správy voleb (dále jen „ISSV“).** Z velké části (s výjimkou jednotného seznamu voličů) se bude ISSV využívat již pro celostátní komunální volby v roce 2026. ISSV se skládá ze čtyř základních modulů, kterými jsou Jednotný seznam voličů (bude využíván až od 01.01.2027), Registr kandidátních listin, Registr okrskových volebních komisí, Nástroj pro sestavování elektronických petic na podporu kandidátů. Přičemž z hlediska letošních celostátních voleb do zastupitelstev obcí jsou důležité poslední tři ze shora jmenovaných modulů.

Registr kandidátních listin

Použije se poprvé pro celostátní komunální volby a senátní volby v říjnu 2026. Volební strany budou podávat kandidátní listiny přes tento registr v ISSV. V komunálních volbách umožňuje ZSV podat kandidátní listinu buď přes systém, nebo jako doposud v listinné podobě bez využití ISSV.

Pracovat s registrem kandidátních listin v ISSV budou jednak volební strany, resp. jejich zmocněnci, a registrační úřady, tj. pověřené obecní úřady.

Registr okrskových volebních komisí

Použije se poprvé pro celostátní komunální volby a senátní volby v říjnu 2026. Přes tento registr v ISSV a výlučně jen přes něj budou zmocněnci volebních stran delegovat své zástupce do okrskových volebních komisí a starostové jmenovat zapisovatele a další členy komisí.

Do registru bude obecní úřad zapisovat informace o okrskové volební komisi, o konání prvního zasedání a školení členů komise a také informace pro veřejnost, zejm. kontakty do volební místnosti a zda má bezbariérový přístup.

Nástroj pro sestavování elektronických petic na podporu kandidátů

Použije se poprvé pro celostátní komunální volby a senátní volby v říjnu 2026. Ten, kdo má právo podat kandidátní listinu a ke své kandidatuře potřebuje doložit příslušný počet podpisů na petici podporující jeho kandidaturu, může využít tento nástroj v ISSV, tzv. ePetici. Osoby, které podpoří kandidáta přes systém, budou automaticky ověřeny v ROB a systém sám ohlídá, zda je taková osoba z hlediska věku a trvalého pobytu oprávněna podporu kandidátovi udělit. V rámci elektronické petice bude systém hlídat i případné duplicity, aby tatáž osoba nemohla tutéž petici podepsat dvakrát. Vedle toho bude existovat možnost sběru podpisů na listinnou petici. Kandidát pak může registračnímu úřadu předložit buď listinnou petici, nebo odkázat v kandidátní listině na elektronickou petici uloženou v ISSV, případně může kombinovat oba způsoby.

S nástrojem ePetice budou v ISSV pracovat kandidáti, občané, kteří budou mít zájem jejich kandidaturu podpořit, a v rámci registrace kandidátní listiny, ke které je petice připojena, také registrační úřady, tj. pověřené obecní úřady.

Nástroj ePetice v ISSV neslouží ke sběru podpisů na petici podle petičního zákona, ani ke sběru podpisů na podporu konání místního/krajského referenda, ani pro sběr podpisů na podporu vzniku politické strany nebo politického hnutí.

Počet podpisů na petici na podporu kandidatury vychází z počtu voličů

Počet podpisů na petici na podporu kandidatury nezávislých kandidátů nebo sdružení nezávislých kandidátů v komunálních volbách se nově neodvíjí od počtu obyvatel obce, ale od počtu voličů.

Na základě zjištěného počtu voličů k 01.01.2026 byl potřebný počet podpisů na petici pro nezávislé kandidáty a počet potřebných podpisů pro petici sdružení nezávislých kandidátů (§ 73 a příloha č. 1 zákona č. 491/2001 Sb., ve znění účinném od 1. ledna 2026) stanoven, jak je uvedeno v tabulce níže.

Potřebný počet podpisů na petici pro nezávislé kandidáty a počet potřebných podpisů pro petici sdružení nezávislých kandidátů

Obec	počet voličů k 01.01.2026	počet podpisů pro nezávislé kandidáty	počet podpisů pro sdružení nezávislých kandidátů
BOHUŠOV	319	5 % - nejméně 17	7 % - nejméně 24
DÍVČÍ HRAD	244	5 % - nejméně 13	7 % - nejméně 18
HLINKA	168	5 % - nejméně 9	7 % - nejméně 12
OSOBLAHA	791	4 % - nejméně 33	7 % - nejméně 57
RUSÍN	123	5 % - nejméně 7	7 % - nejméně 9
SLEZSKÉ PAVLOVICE	141	5 % - nejméně 8	7 % - nejméně 11
SLEZSKÉ RUDOLTICE	434	5 % - nejméně 23	7 % - nejméně 31

(u některých počtů se může změnit nutný počet podpisů, ale pouze o jeden hlas směrem dolů – rozdíl mezi výpočtem z poskytnutých údajů obecních úřadů a stanovení počtu podpisů MV)

Novinky ve volbách, které se týkají registrace kandidátních listin

1. Ochráněná lhůta pro podávání kandidátních listin

Lhůta pro podávání kandidátních listin zůstává zachována jako doposud, tj. kandidátní listinu lze podat registračnímu úřadu nejpozději 66 dnů přede dnem voleb do 16.00 hodin. Nově se však stanoví, kdy **nejdříve lze kandidátní listinu podat, a to 80 dní přede dnem voleb** (§ 31 odst. 1 ZSV).

Informační systém správy voleb neumožní kandidátní listinu podat před uvedenou lhůtou. V komunálních volbách, ve kterých lze kandidátní listinu podat i mimo tento informační systém, se může stát, že bude registračnímu úřadu podána dříve. V takovém případě by měl registrační úřad upozornit kandidující subjekt, že má-li být kandidátní listina platně podána, musí ji podat až ve vymezené lhůtě, jinak nesplňuje podmínky stanovené zákonem o správě voleb.

2. Vady na petici jsou po lhůtě pro podání kandidátní listiny nezhojitelné

K petici nebo části petice podané po lhůtě pro podání kandidátní listiny se nepřihlíží. Vady v petici nelze zhojit; registrační úřad tudíž k odstranění vad na petici (např. nedostatečný počet podpisů, nesprávné údaje o podepsaných petentech) ani nevyzývá.

3. Nemožnost doplňovat kandidáty a měnit jejich pořadí

Novinkou oproti dosavadní praxi je, že **v podané kandidátní listině již nelze doplňovat další kandidáty ani vzájemně měnit jejich pořadí.** Měnit nelze ani druh volební strany. Výslovně to zakazuje § 31 odst. 5 ZSV.

4. Pravidla pro uvádění povolání kandidátů na kandidátních listinách

Ustanovení § 29 odst. 2 ZSV **výslovně stanoví, co se rozumí povoláním kandidáta, které se uvádí na kandidátní listině.** Povoláním kandidáta je zaměstnání, podnikání, funkce, umělecká nebo tvůrčí činnost nebo jiná obdobná činnost kandidáta, popřípadě skutečnost, že kandidát je v důchodu, ve výslužbě, na mateřské nebo rodičovské dovolené, studuje nebo je nezaměstnaný.

Na kandidátní listině lze uvést údaj o povolání kandidáta **v celkovém rozsahu nejvýše 30 znaků včetně mezer.** Uvádí-li se povolání, které kandidát již nevykonává, musí to být z údaje o povolání patrné.

5. Zmocněncem volební strany může být i kandidát

ZSV opouští omezení, že zmocněncem nemůže být kandidát. Vychází se z toho, že je vlastní odpovědností každé volební strany, koho si určí za zmocněnce, při vědomí toho, že úkony zmocněnce je volební strana vázána, včetně případného odvolávání kandidátů.

Nová pravidla pro podání rezignace na mandát člena zastupitelstva obce

Zavádí se nová pravidla pro podání rezignace na mandát člena zastupitelstva obce, která jsou stejná bez ohledu na to, zda jde o starostu (primátora) nebo jiného člena zastupitelstva. Nově je možno uvést, ke kterému dni se člen zastupitelstva mandátu vzdává (§ 55 zákona č. 491/2001 Sb.).

Mandát zaniká

- dnem konání **zasedání zastupitelstva obce**, na kterém se člen zastupitelstva obce **osobně vzdá mandátu**; pokud vyjádří vůli vzdát se mandátu **k jinému pozdějšímu dni**, zaniká mandát tímto dnem, nebo
- dnem, kdy je obci doručeno **pisemné vzdání** se mandátu člena zastupitelstva obce **obsahující jeho úředně ověřený podpis**; pokud člen zastupitelstva obce vyjádří vůli vzdát se mandátu **k jinému pozdějšímu dni**, zaniká mandát tímto dnem; vzdání se mandátu lze učinit též **elektronicky prostřednictvím datové schránky nebo podepsané uznávaným elektronickým podpisem** zasláním na adresu elektronické pošty podatelny obce.

I náhradník se může vzdát svého postavení písemně s úředně ověřeným podpisem, nebo elektronicky s uznávaným elektronickým podpisem nebo prostřednictvím datové schránky zasláním na adresu elektronické pošty podatelny obce.

Náhradníkovi, který nastoupí na uprázdněný mandát člena zastupitelstva obce, **předává osvědčení** o tom, že se stal členem zastupitelstva obce a kterým dnem se jím stal, **starosta** obce do 15 dnů poté, co se mandát uprázdnil (§ 56 zákona č. 491/2001 Sb.).